

Aikuisten perusopetus

Laaja-alainen osaaminen
ja sen integrointi
oppiaineiden opetukseen ja
koulun muuhun toimintaan
23.1.2015

Irmeli Halinen
Opetussuunnitelmatyön
päällikkö
OPETUSHALLITUS

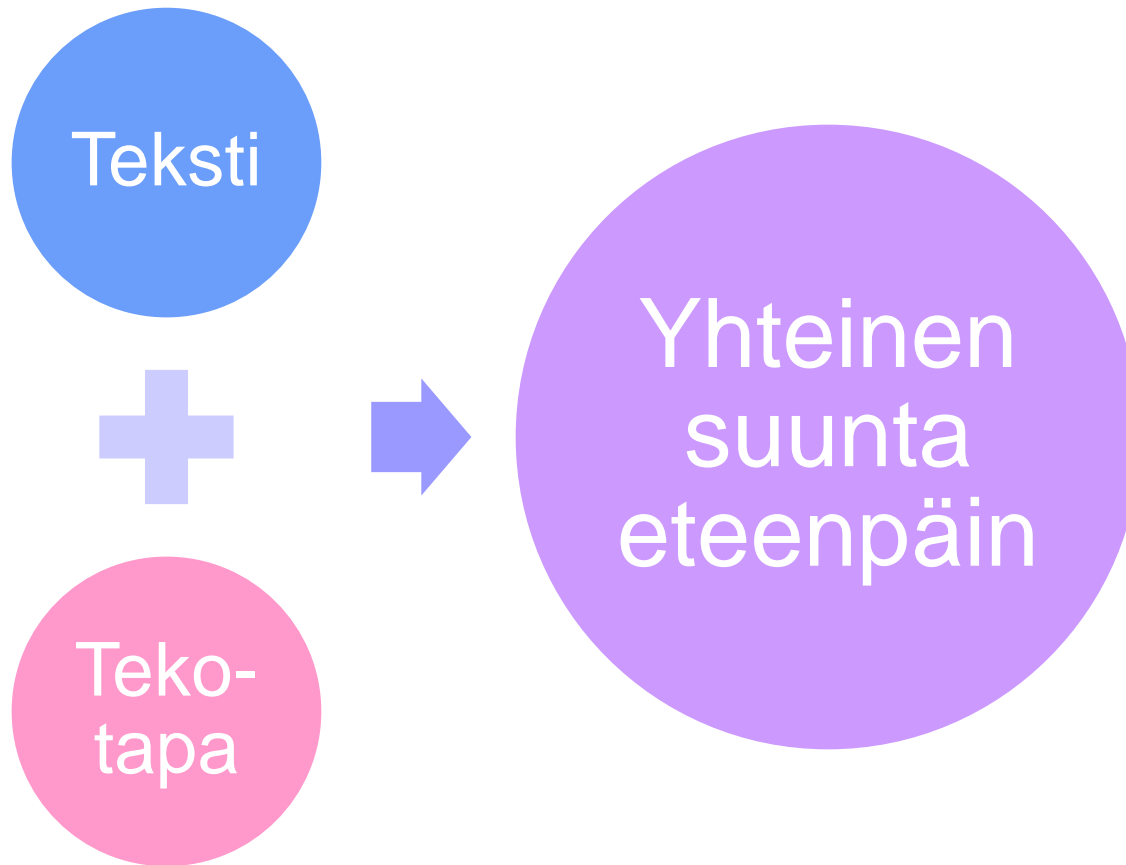

Uudet opetussuunnitelman perusteet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet	Määräys annettu 22.12.2014
Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet	Määräys annettu 22.12.2014
Lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteet	Määräys annettu 22.12.2014
Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet	Määräys annetaan viimeistään 4/2015
Oppilashuollon perusteosuudet oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti	Määräykset annettu 3/2014 sekä 6/2014 (sisältyvät 22.12.2014 perusteisiin)

Tulevaisuutta rakentava opetussuunnitelma on yhdessä tehty

Paikallisen opetussuunnitelmat uudistetaan valtakunnallisten perusteiden pohjalta. Uusien opetussuunnitelmien mukaiseen opetukseen siirrytään syksyllä 2016 (ensin vuosiluokat 1-6 ja sitten vuosi kerrallaan eteenpäin)

Mistä
opetussuunnitelma-
uudistuksessa on
kyse?

OPS 2016

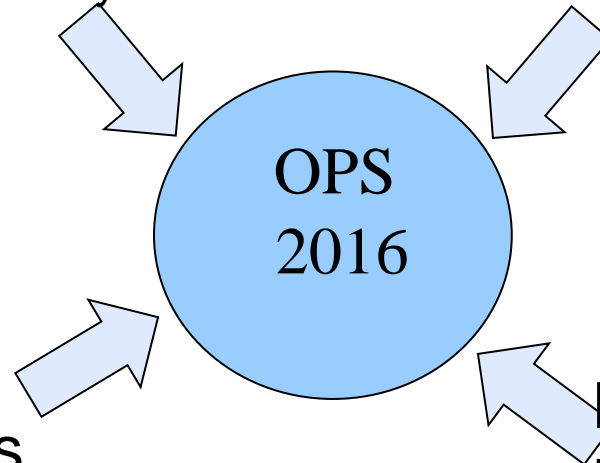
Neljä avainta ops-uudistukseen

Opiskelijan muuttuva rooli

- yhdessä tekeminen, osallistuminen
- tutkiva ja luova työskentely

Muuttuva maailma

- ympäristö, globalisoituminen, talous, työelämä, teknologia, yhteisöjen monimuotoisuus

Muuttuva opetus

- oppimiskäsitys
- yhteistyö ja kokonaisuuksien rakentaminen

Muuttuva sivistyskäsitys ja osaaminen

- laaja-alaisuus, eettisyys, kestävyys
- vuorovaikutus, oppimisen taidot, tiedonhallinta

OPS2016

Opiskelijan muuttuva rooli

- yhdessä tekeminen, osallistuminen
- tutkiva ja luova työskentely

Muuttuva maailma

- ympäristö, globalisoituminen, talous, työelämä, teknologia, yhteisöjen monimuotoisuus

**Koulu
oppivana
yhteisönä**

Muuttuva opetus

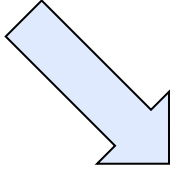
- oppimiskäsitte
- yhteistyö ja kokonaisuuksien rakentaminen

Muuttuva sivistyskäsitte ja osaaminen

- laaja-alaisuus, eettisyys, kestävyys,
- vuorovaikutus, oppimisen taidot, tiedonhallinta

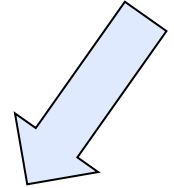
MUUTTUVA MAAILMA

TEHTÄVÄ

Osaaminen

MUUTTUVA MAAILMA

Opiskelijan
kokemus

Oppiminen

Toiminta-
kulttuuri

ARVOPERUSTA

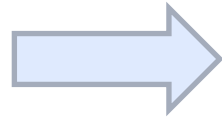

Uudistuksen ydin

Miksi?

Mitä?

Miten?

- ◆ Miten koulu toimii vielä nykyistä paremmin yhteisönä ja oppimisympäristönä, joka
  - edistää opiskelun mielekkyyden kokemusta
  - vahvistaa opiskelijan minuutta ja kykyä toimia toisten kanssa
  - edistää oppimisen taitoja sekä laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja huolehtii hyvästä osaamisen tasosta
  - luo edellytyksiä kestävään elämäntapaan?

**Oppimisen ilo
syntyisi
ihmettelystä ja
oivaltamisesta.
Se, mitä
opiskeltaisiin,
auttaisi
ymmärtämään
maailmaa ja itseä.**

Laaja-alainen
osaaminen, oppiaineet
ja koulun muu toiminta

LP 2016

Oppimiskäsitys

Oppilas on **aktiivinen toimija**, joka oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.

Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu **vuorovaikutuksessa** toisten oppilaiden, aikuisten ja eri yhteisöjen kanssa

Oppiminen on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua ja näiden **prosessien monipuolista arvioimista**

Koska oppilaan minäkuva ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen, **oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus** on erittäin tärkeää

Perusopetuksen tavoitteet ja laaja-alainen osaaminen

- tiedot
- taidot
- arvot
- asenteet
- tahto

Siihen kuuluu myös kyky käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla.

Laaja-alaisen osaamisen pohdintaa: Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Opiskelijan muuttuva rooli

- Miten ajattelua ja oppimista voi harjoitella? Miten niiden kehittyminen tulee näkyväksi? Mikä on oman sisäisen tiedon/kokemustiedon merkitys? Mitä iloa noista taidoista on?

Muuttuva maailma

- Mitkä ilmiöt vaikuttavat/muuttavat ajatteluamme ja oppimista? Mitä uusia mahdollisuuksia avautuu?

Muuttuva opetus

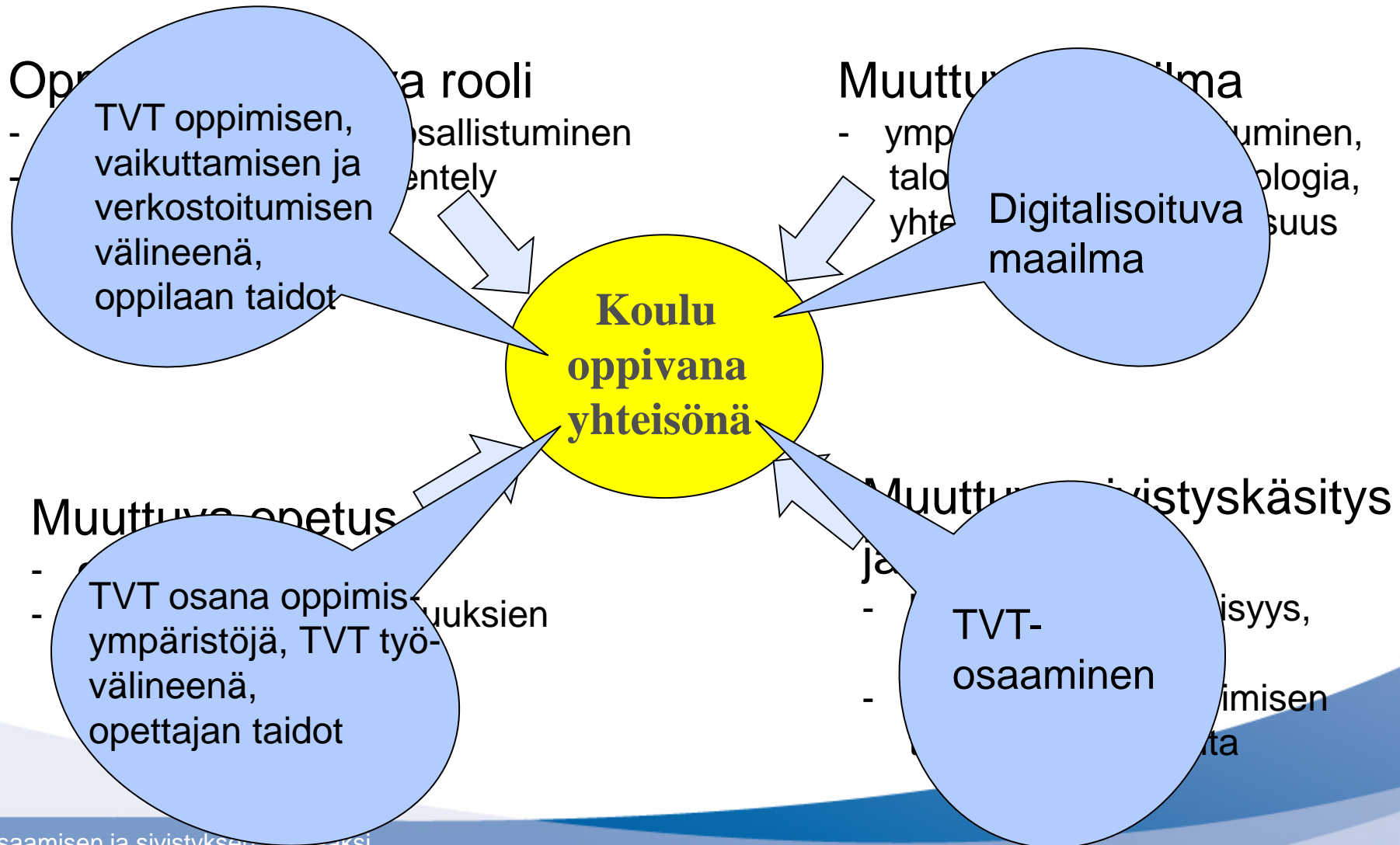
- Miten ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja voi opettaa? Mitä se merkitsee koulutyössä? Mikä on kunkin oppiaineen rooli, mitä eri aineet voivat antaa?

Muuttuva sivistyskäsitys ja osaaminen

- Millaisia ajattelun taitoja tarvitaan?
- Mikä on oppimisen taitojen merkitys työssä/työelämässä?

OPS2016

Laaja-alainen osaaminen ja oppiaineet

- ◆ Jokainen oppiaine antaa oman panoksensa kunkin laaja-alaisen osaamisalueen kehittymiseen
- ◆ Laaja-alainen osaaminen luo perustan kokonaisuuksia rakentavalle, eheyttävälle opetukselle
- ◆ Perusopetuksen arvoperusta ohjaa käyttämään osaamista hyvän edistämiseen.

Laaja-alainen osaaminen oppiaineiden tavoitteissa

Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)

- ◆ Auttaa opiskelijaa hahmottamaan työelämää ja sen vaatimia valmiuksia sekä ohjata tiedostamaan omat oikeudet ja velvollisuudet työelämässä (yhteiskuntaoppi)

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus (L2)

- ◆ Innostaa opiskelijaa pohtimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta kestävään elämäntapaan (uskonto)

Arjen taidot (L3), Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

- ◆ Ohjata opiskelijaa toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti (kemia)

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), Monilukutaito (L4)

- ◆ Tarjota opiskelijalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä (suomen kieli ja kirjallisuus)

Oppiaineen rakenne

Nro	Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys			
T1	<ul style="list-style-type: none"> ohjata opiskelijaa ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja	bi2	L4 L5
T2	<ul style="list-style-type: none"> auttaa opiskelijaa kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta	bi1	L4 L5
T4	<ul style="list-style-type: none"> auttaa opiskelijaa ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution peruseräitä	bi1, bi3	L1
Biologiset taidot			
T7	<ul style="list-style-type: none"> ohjata opiskelijaa kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä	bi1, bi2, bi3	L1
T9	<ul style="list-style-type: none"> Auttaa opiskelijaa soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa	bi1, bi2, bi3	L2 L3 L7

Oppiaineen rakenne

Matematiikka

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tavoitteet

Matematiikan kurssit (pakolliset ja valinnaiset)

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa

Opiskelijan oppimisen arviointi matematiikassa

Matematiikan päättöarvioinnin kohteet ja kriteerit jokaisen tavoitteen osalta

Oppiainenäkökulma: Oppilaan ajattelutaitojen tukeminen

Tiedon taso	Ajattelun tasot (kognitiivinen prosessi)					
	1. Muistaa	2. Ymmärtää	3. Soveltaa	4. Analysoida	5. Arvioida	6. Luoda
A. Faktatieto						
B. Käsitetieto						
C. Menetelmätieto						
D. Metakognitiivinen tieto						

Taksonomiataulu (Krathwohl 2002) ja tarkemmin

http://www.oph.fi/julkaisut/2012/luonnontieteiden_opetuksen_kehittamishaasteita

Esimerkkejä perusteiden oppimiskäsitystä ilmentävistä opetuksen tavoitteista

Opetuksen tavoitteena on

- ◆ kannustaa opiskelijaa kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla
- ◆ ohjata opiskelijaa tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön ja arvoihin
- ◆ rohkaista opiskelijaa harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti
- ◆ auttaa opiskelijaa havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja ja hahmottamaan uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja
- ◆ ohjata ja kannustaa opiskelijaa tekemään eettisesti perusteltuja valintoja.

Tavoitteisiin liittyvät kurssit

Kurssien osalta määritellään tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Ne kuvaavat opetuksen sisällöllisiä painopisteitä, ohjaavat paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattavien sisältöjen valintaa ja kertovat myös miten niiden kanssa työskennellään. Esimerkkejä:

◆ **Uskonto**

- Uskonnot maailmassa (pakollinen), Ihmisenä kasvaminen (valinnainen),

◆ **Fysiikka**

- Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä (valinnainen), Fysiikka maailmankuvan rakentajana (valinnainen), Fysiikka yhteiskunnassa (valinnainen)

◆ **Suomen kieli ja kirjallisuus**

- Suomen kielen ja kirjallisuuden perusteet (pakollinen), Monimuotoiset tekstit (pakollinen), Tekstien tuottaminen ja tulkinta (pakollinen), Kieli ja kulttuuri (pakollinen), Ilmaisutaito (valinnainen)

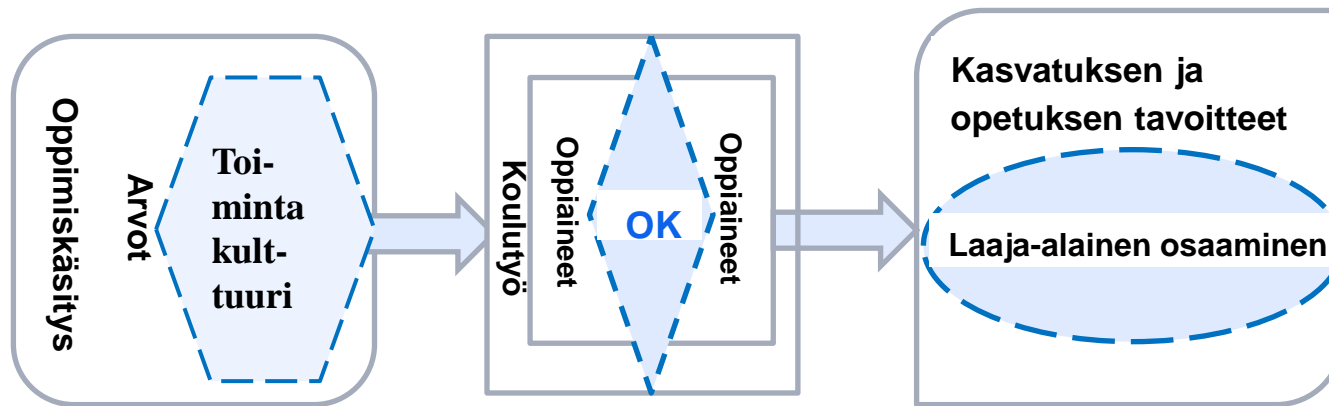

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

- Tehdään oppiaineiden yhteistyönä, opiskelijat mukana suunnittelussa ja toteuttamisessa
- Oppimiskokonaisuuksien nimet, tarkemmat tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisesti
  - *Opiskelijoiden kannalta kiinnostavia ja merkityksellisiä*
  - *Auttavat hahmottamaan, miten eri oppiaineissa opiskeltavat asiat liittyvät toisiinsa ja ”oikeaan” elämään*
  - *Lisäävät mahdollisuuksia ymmärtää asioiden vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä*
  - *Edistävät laaja-alaista osaamista*

Monialaiset oppimiskokonaisuudet perusopetuksessa

Monialaiset oppimiskokonaisuudet (OK) ovat opetusta eheyttäviä ja oppiaineiden yhteistyöhön perustuvia opiskelujaksoja, joissa hyödynnetään koulun kaikkea toimintaa ja yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Opiskelijoiden osallistuminen suunnitteluun on tärkeää.

Toimintakulttuuri perusteluonnoksessa

Oppimiskäsityksen mukainen oppimisen arviointi

- ◆ Kannustava, ohjaava ja onnistumista vahvistava arviointikulttuuri
- ◆ Palautteen merkitys – mitä on tarkoitus oppia, mitä on jo oppinut, miten voi edistää omaa oppimistaan
- ◆ Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin
- ◆ Arvioinnin yleiset periaatteet, arvioinnin kohteet sekä opintojen aikainen arviointi ja päättöarviointi
- ◆ Todistukset

ARVIOINNIN KOLME ULOTTUVUUTTA

OPPIMINEN

Assessment of learning

Opitun arviointi

Assessment as learning

Arviointi oppimisena

Assessment for learning

Oppimista tukeva arviointi